

Karlshamns kommun
info@karlshamn.se

2012-03-30

Dnr 401-2011: 6059

Rektor vid Vägga gymnasieskola
nils.andersson@utb.karlshamn.se

Beslut

efter riktad tillsyn av bedömning och betygssättning i Vägga gymnasieskola, kommunal gymnasieskola i Karlshamns kommun

Riktad tillsyn i Vägga gymnasieskola i Karlshamns kommun

Skolinspektionens bedömning och beslut

Skolinspektionen ska bedöma om skolan uppfyller författningarnas krav på bedömning och betygssättning gällande kurser i gymnasieskolan. Vägga gymnasieskola besöktes den 15 februari 2012 och den riktade tillsynen avser kursen Engelska A. (Se vidare under beskrivning av skolan)

Bestämmelser om bedömning och betygssättning finns i skollagen samt i gymnasieförordningen. Till följd av övergångsbestämmelserna till skollagen och 2010 års gymnasieförordning gäller beträffande utbildningen i gymnasieskolan, för den del som avser utbildningens innehåll, olika författningar för årskurs 1 respektive årskurs 2-3.

Avvikelserna inom delprov reading+listening är betydligt färre än de inom delprov writing som innebär skriftlig produktion. När det gäller writing fick 45 procent av de omrättade proven ett annat betyg. Lärarna anger i intervju några aspekter av den senare som kan leda till skillnader i betygssättning, framför allt bedömningen av huruvida eleven håller sig till ämnet.

Av intervjuer med elever och med lärare framkommer att eleverna får fortlöpande information om sina utvecklingsbehov och framgångar i studierna samt en förklaring på vilka grunder betygssättningen sker. Eleverna berättar i intervju att det förekommer både utvecklingssamtal och flertalet mindre betygssamtal i kursen.

Under dessa intervjuer framkommer även att lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper. Enligt både lärare och elever kopplas ofta uppgifter i kursen till kursplanemål. Denna koppling är oftast muntlig men kan ibland vara skriftlig. Dock visar en extern dokumentgranskning genomförd av experter, vilken ingår i tillsynen, att uppgifter och prov i Engelska A ofta saknar tydlighet, inspiration och exempel på öppna frågor, samt kopplingar till kursmål och betygskriterier. Av dokumentgranskningen framgår även att helhetssynen kan behöva utvecklas. Det framgår att lärarna skapar uppgifter där olika färdigheter bedöms var för sig.

Av den riktade tillsynen framkommer att åtgärder behöver vidtas för att de nationella ämnesproven ska användas som stöd för en rättvis och likvärdig betygssättning. (Se vidare under rubriken Skäl för beslut.)

Enligt lärarna har kompetensutveckling inom bedömning aldrig varit i fokus men rektorerna berättar att det funnits en grupp som behandlat likvärdig bedömning och betygssättning. Gruppen gjorde år 2007 en sammanställning med allmän information, policy och riktlinjer kring likvärdig bedömning och betygssättning. Rektorerna menar att det finns en plan på att återuppliva gruppen. De beskriver målet med gruppens

arbete som en grund för en bred diskussion kring bedömning och betygssättning och som ett stöd för att kunna jämföra mellan lärare på skolan huruvida de rättar lika och göra en analys av resultatet.

Rektorerna anger vid intervjun att de bland annat utövar pedagogiskt ledarskap vid den mitterminskonferens som genomförs varje termin. Då ger de "direktiv" på olika områden för att styra verksamheten och säkra kvaliteten. Vid den senaste konferensen har man bland annat berört "relevanta begrepp" vid återkoppling till elever vid utvecklings- och betygssamtal.

Inom ramen för tillsynen ingår också en dokumentgranskning som genomförs av externa experter. Enligt den externa dokumentgranskningen visar den sammanställning av nationella prov- och kursbetyg som finns på skolan att det förekommer markanta avvikelser i förhållandet mellan dessa betyg vilket skolan bör analysera.

Rektorerna behöver vidta åtgärder för att lärarna ska få förutsättningar att göra likvärdiga och rättvisa bedömningar och för att eleverna ska få enhetlig information i samband med de nationella proven. Vidare behövs åtgärder för att förbättra analysen av i vilken utsträckning kunskapsmålen nås på klassnivå, liksom för att förbättra den övergripande analysen av betygsresultaten i förhållande till resultaten av de nationella proven på skolnivå i syfte att öka stödet för lärare att sätta rättvisa och likvärdiga betyg. (Se vidare under rubriken Skäl för beslut.)

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Vägga gymnasieskola i Karlshamns kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under Skäl för beslut

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) **Karlshamns kommun och Vägga gymnasieskolas rektor** att senast den **30 augusti 2012** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning

Skolan arbetar inte på ett medvetet och strategiskt sätt för att uppnå en rättvis och likvärdig betygssättning av nationella prov i engelska så att de kan användas som stöd vid betygssättningen.

Rektorn säkerställer inte att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

- säkerställa att lärarna gör en likvärdig bedömning av resultaten från de nationella proven (3 kap. 14 § skollagen, 4 kap. 4 § skollagen, 7 kap. 5 § gymnasieförordningen (1992:394), 8 kap. 3 § gymnasieförordningen (2010:2039), 5 § Skolverkets föreskrifter om nationella kursprov i gymnasieskolan läsåret 2011/2012 (SKOLFS 2011:65).
- säkerställa att den övergripande analysen av betygsresultaten i skolan i förhållande till resultaten av de nationella proven på skolnivå används som stöd för lärare att sätta rättvisa och likvärdiga betyg (3 kap. 14 § och 4 kap. 4 § skollagen, 7 kap. 5 § gymnasieförordningen (1992:394), 8 kap. 3 § gymnasieförordningen (2010:2039), Lgy 11 2.5 Bedömning och betyg, 2.6 Rektorns ansvar/Lpf 94 2.5 Bedömning och betyg, 2.6 Rektors ansvar)

Skäl för beslut

Bedömning:

Skolan arbetar inte på ett medvetet och strategiskt sätt för att uppnå en rättvis och likvärdig betygssättning av nationella prov i engelska så att de kan användas som stöd vid betygssättningen.

Beskrivning och motivering:

Enligt författningarna ska lärare använda sig av nationella prov inför betygssättningen. Resultatet av de nationellt fastställda proven ska tjäna som ett hjälpmedel för att bedömningsgrunderna ska bli så enhetliga som möjligt över landet. Syftet med de nationella proven är att stödja en likvärdig och rättvis bedömning och betygssättning och ge underlag för en analys av i vilken utsträckning kunskapsmålen nås på skolnivå, på huvudmannanivå och på nationell nivå.

Av intervjuer med rektorer och med lärare framkommer att det på en övergripande nivå finns ett utpräglat systemtänkande och nedskrivna rutiner för att uppnå en rättvis och likvärdig betygssättning. I praktiken saknas dock i vissa avseenden struktur kring lärarnas arbete och samarbete.

Lärarna berättar att de rättade varandras elevers prov i writing-delen förra året och att de detta läsår även har fått tid avsatt för sambedömning. Diskussion kring resultat på klassnivå samt kring provresultat jämfört med kursbetyg saknas dock helt, enligt intervjuade lärare. Det framgår av intervjun med lärarna att de samverkar kring bedömningen av de nationella proven i mycket olika grad. Några lärare samverkar i hög grad sedan många år medan andras samarbete är mycket begränsat.

Enligt Skolverkets information kring bedömning måste bedömningen också vara likvärdig mellan olika bedömare. För att bedömningen ska bli likvärdig fordras i provsammanhang sambedömning. Genom att bedöma tillsammans, byta elevlösningar, jämföra och diskutera varandras bedömningar åstadkoms en högre grad av bedömaröverensstämmelse eller interbedömarreliabilitet.

Omrättningen av det nationella provet visar, som nämnts, att 45 procent av de omrättade proven fick ett annat betyg när det gäller writing-delen.

I intervju med lärarna nämns även ett tillfälle där man på ett föredömligt sätt använt sig av kalibrering kring ett provexempel men återigen saknas struktur för att använda sig av resultatet av denna kalibrering och man tar inte vara på kvalitetsarbete man redan lagt grunden för. Enligt lärarna har rektorerna insyn i lärarnas system kring bedömning endast genom spontant förmedlad information.

Eleverna berättar i intervju att de fått olika information kring hur stor betydelse det nationella provet har när det kommer till kursbetyget och huruvida resultatet på ett nationellt prov kan bidra till ett sänkt kursbetyg.

Sammanfattningsvis visar den riktade tillsynen att skolan behöver vidta åtgärder för att lärarna ska få förutsättningar att göra likvärdiga och rättvisa bedömningar av nationella prov och för att eleverna ska få enhetlig information i samband med de nationella proven. Vidare behövs åtgärder för att förbättra analysen av i vilken utsträckning kunskapsmålen nås på klassnivå.

Författningshänvisning:

7 kap. 5 § gymnasieförordningen, (1992:394), 8 kap. 3 § gymnasieförordningen, (2010:2039), Skol-verkets föreskrifter om nationella kursprov i gymnasieskolan läsåret 2011/2012, SKOLFS 2011:65.

Bedömning:

Rektorn säkerställer inte att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Beskrivning och motivering:

Av skollagen framgår att rektorn har ett ansvar för att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar. Rektorn har därigenom ett ansvar för att säkerställa lärarnas förtrogenhet med regelverket för betygssättningen och vidare ett ansvar för att ge lärarna stöd i syfte att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg. Stödet kan vara i form av enskilda samtal med lärare och genom kompetensutveckling till personal för att alla ska vara väl förtrogna med regelverket gällande bedömning och betygssättning. Det innebär också att rektorn har ett ansvar för att sammanställa och analysera t.ex. betygresultat och resultat från de nationella proven på skolnivå med syfte att säkerställa likvärdigheten i betygssättningen.

Samtliga engelsklärare vid Vägga gymnasieskola är behöriga i ämnet och de flesta har mångårig erfarenhet. Lärarna utgör ämnesgruppen för engelska och berättar i intervju att det på skolan förutom programarbetslag även finns ämnesarbetslag för kärnämnen. Enligt lärarna går dock den mesta av ämnesmötetiden åt till praktiska ärenden snarare än pedagogiska diskussioner och gruppens möten saknar en tydlig styrning.

Samordnare för ämnesarbetslaget i engelska har i flera år gjort sammanställningar av provresultat och slutbetyg men denna information har inte lett till någon diskussion eller analys.

Någon organiserad sambedömning förekommer inte bland lärarna men tre av de lärare som arbetat längre på skolan berättar att de under lång tid har tagit hjälp av varandra i

osäkra fall. Bedömningsdiskussioner och gemensam kursplanering har tidigare saknats men en gemensam databas har nu startats som lärarna ser fram emot att kunna använda.

I intervjun redogör rektorerna för strategin kring skolans verksamhet och nämner bland annat att samordnarna i kärnämnesgrupperna har ett uppdrag att tillsammans med arbetslaget göra en kvalitetsredovisning varje läsår. Lärarnas redovisning behandlar inte verksamhetens kvalitet och är snarare utformad som en verksamhetsberättelse. Rektorerna är medvetna om detta och anger brist på tid som ett skäl till att de inte har följt upp arbetet med kvalitetsredovisningarna i så hög grad som de själva önskar.

Rektorerna berättar också att man gemensamt kommit fram till att ha ämneslagen kvar i kärnämnen men i huvudsak ha programarbetslag. Fördelningen mellan ämnes- eller programarbetslagsträffar bestäms utifrån vad skolan satsar på under just den terminen eller det läsåret. För ämnesmötena kräver rektorerna att det förs protokoll eller minnesanteckningar och att det skickas ut kallelse med dagordning. Det framkommer även av intervjun med rektorerna att det finns en strategi för programarbetslagen men inte för ämnesarbetslagen. Rektorerna påpekar dock, i samband med sakgranskningen av utkastet till beslut, att ämnesarbetslagen har tydligt och dokumenterat uppdrag.

Vidare berättar rektorerna att kompetensutvecklingsplaner finns för både arbetslag och individ. Centralt för skolan finns en strategiplan. Under lärarintervjun framkommer dock att lärarna inte är fullt medvetna om detta. Intervjuerna ger en bild av att huvudansvaret för den individuella kompetensutvecklingsplanen ligger på läraren själv.

Enligt lärarna gör rektorerna sällan lektionsbesök. Lärarna som senast anställts berättar att de fått ett besök i början av sin anställning.

Som tidigare nämnt finns på skolan tydligt formulerade rutiner för att säkerställa kvaliteten i bedömning och betygssättning men för att dessa rutiner ska tillämpas i praktiken krävs ytterligare arbete. En diskussion och analys kring resultat från nationella prov i jämförelse med slutbetyg behövs på skolan. Enligt dokumentgranskningen visar en genomgång av den sammanställning av nationella prov- och kursbetyg som finns på skolan, men som skolan inte analyserat, att det på flera av skolans gymnasieprogram uppvisas markanta avvikelser i förhållandet mellan dessa två betyg, medan de på ett program överensstämmer helt. Detta behöver skolan analysera.

Sammanfattningsvis visar den riktade tillsynen att åtgärder måste vidtas för att förbättra den övergripande analysen av betygresultaten i förhållande till resultaten av de nationella proven på skolnivå i syfte att öka stödet för lärare att sätta rättvisa och likvärdiga betyg.

Författningshänvisning:

2 kap. 34 § skollagen, 3 kap. 14 § skollagen, 4 kap. 4 § skollagen (2010:800), Lgy 11 2.5 Bedömning och betyg / Lpf 94 2.5 Bedömning och betyg, 2.6 Rektors ansvar.

Beskrivning av Vägga gymnasieskola

Vägga gymnasieskola är en kommunal gymnasieskola med drygt 1100 elever och fem rektorer. Skolan har 14 gymnasieprogram och en gymnasiesärskola med knappt 40 elever. Skolans rektorer ansvarar för ett antal program var och har även huvudansvaret för kärnämnen uppdelade mellan sig.

Skolan består av ett flertal byggnader och ligger i utkanten av Karlshamn med utsikt över hamnen. I skolans närområde ligger en park och en idrottsanläggning.

Skolinspektionen har omrättat 85 nationella prov i engelska delprov reading+listening och 87 i engelska delprov writing från Vägga gymnasieskola.

Av delproven reading+listening avvek 17 av de omrättade proven negativt från ursprungs rättningen. Det vill säga, Skolinspektionen tilldelade 17 av proven ett lägre betyg än ursprungsrättaren gjorde. Ett av de omrättade delproven reading+listening fick ett högre betyg än vid ursprungs rättningen när det rättades om. Av proven fick 67 samma betyg vid omrättningen som vid ursprungs rättningen.

Av delproven writing avvek 32 av de omrättade proven negativt från ursprungs rättningen. Det vill säga, Skolinspektionen tilldelade 32 av proven ett lägre betyg än ursprungsrättaren gjorde. Sju av de omrättade delproven writing fick ett högre betyg än vid ursprungs rättningen när de rättades om. Av proven fick 48 samma betyg vid omrättningen som vid ursprungs rättningen.

Av omrättade delprov writing avvek ett prov mer än ett betygssteg från ursprungs rättningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i detta beslut.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit projektledare Anders Kennberg och utredare Solmaz Malek.

På Skolinspektionens vägnar



Hans Larson

Enhetschef



Eva Jönsson

Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om den riktade tillsynen

Allmänt om den riktade tillsynen

I den riktade tillsynen inom området bedömning och betygssättning granskas ett urval av ämnen och kurser baserat på Skolinspektionens omrättning av de nationella proven. Tillsynen fokuserar på att skolan följer författningarna med avseende på bedömning och betygssättning och användandet av resultatet från de nationella ämnesproven som referens.

Under vårterminen 2011 genomförde Skolinspektionen omrättning av nationella prov från 2010. Därefter beslutade Skolinspektionen om en riktad tillsyn som syftar till att granska ett urval av de skolor som hade de mest omfattade avvikelserna mellan skolans rättning och Skolinspektionens omrättning, för att utreda skolans arbete med bedömning och betygssättning.

Skolinspektionen kan inte för varje enskilt delprov uttala sig om bedömningen som skolan gjort är felaktig eller inte utan endast om den avviker eller inte avviker från Skolinspektionens bedömning. För vissa skolor finns kraftiga avvikelser mellan ursprungs rättarens bedömning och Skolinspektionens bedömning.

Resultatet från omrättningen redovisas som negativ och positiv avvikelse. Negativ avvikelse innebär att omrättaren bedömer att elevens svar motsvarar ett lägre betyg än vad ursprungs rättaren har bedömt. Positiv avvikelse innebär att omrättaren bedömer att elevens svar motsvarar ett högre betyg än vad ursprungs rättaren har bedömt.

Tillsynen omfattar 20 skolor i 19 kommuner och kommer att resultera i ett skolbeslut för respektive skola där Skolinspektionen tar ställning till om skolförfattningarnas krav uppfylls. De ämnen som ingår i tillsynen är engelska och svenska inom grundskolan. Inom gymnasieskolan granskas resultaten från Engelska A, Matematik A och Svenska B samt Svenska som andraspråk B.

De frågeställningar som ska besvaras är följande.

- Sker lärarnas bedömning och betygssättning av elevernas kunskaper i enlighet med författningarna?
- Arbetar skolan på ett medvetet och strategiskt sätt för att uppnå en rättvis och likvärdig betygssättning av nationella prov så att de kan användas som stöd vid betygssättningen?
- Säkerställer rektorn att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar?

Vägga gymnasieskola i Karlshamns kommun ingår Skolinspektionens riktade tillsyn inom området bedömning och betygssättning med resultatet från omrättningen av de nationella ämnesproven som referens. Granskningen vid Vägga gymnasieskola avser avvikelser efter omrättningen av de nationella proven i kursen Engelska A.

Underlaget för Skolinspektionens bedömningar är dokument från skolan samt den information som Skolinspektionen samlat in vid intervjuer och samtal med rektor, lärare och elever vid skolan.

Det ingår också en dokumentgranskning av underlag som ligger till grund för slutbetyget i grundskolan och i de aktuella kurserna i gymnasieskolan vårterminen 2011. Granskningen utförs av externa experter och resultatet är avsett att fungera som ett komplement till det underlag som kommit fram vid skolbesöken inför de bedömningar som fattas i skolbeslutet.